

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **P. N.**, zastoupený JUDr. Pavlem Jelínkem, advokátem se sídlem Dražkovice 181, Pardubice, proti žalovanému: **Ministerstvo pro místní rozvoj**, se sídlem Staroměstské náměstí 932/6, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2019, č. j. MMR-16747/2019-83/790, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 11. 12. 2019, č. j. 52 A 95/2019 – 31,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 11. 12. 2019, č. j. 52 A 95/2019 – 31, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“).

[2] Krajský soud shora označeným usnesením řízení o žalobě zastavil (dále jen „napadené usnesení“), jelikož žalobce ani na výzvu nezaplatil soudní poplatek ve výši 3000 Kč ve stanovené lhůtě. Byl přitom řádně poučen, že pokud poplatek nezaplatí, řízení bude zastaveno.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel namítá, že ke krajskému soudu podal tři správní žaloby, které jsou vedeny pod spisovými značkami 52 A 87/2019 (žaloba č. 1), 52 A 94/2019 (žaloba č. 2) a 52 A 95/2019 (žaloba č. 3). Ohledně žaloby č. 1 a 2 uhradil soudní poplatek den poté, co jeho zástupci bylo doručeno usnesení krajského soudu s výzvou k úhradě soudních poplatků. Stěžovatel namítá, že jej překvapilo, proč ho krajský soud nevyzval k úhradě soudního poplatku za žalobu č. 3 současně s výzvou k úhradě soudního poplatku za žalobu č. 2, když obě žaloby podal ve stejný den. Na základě informací poskytnutých krajským soudem proto uhradil soudní poplatek za žalobu č. 3 spolu se soudním poplatkem za žalobu č. 2 dne 5. 11. 2019. Soudní poplatky zaplatil ve dvou samostatných platbách, aby bylo zřejmé, že hradí poplatek za dvě žaloby v jeden okamžik. Dne 21. 11. 2019 stěžovatel obdržel usnesení s výzvou k úhradě soudního poplatku za žalobu č. 3. S ohledem na své přesvědčení, že již svou povinnost zaplatit soudní poplatek za žalobu č. 3 splnil, na tuto výzvu nikterak nereagoval. Dne 11. 12. 2019 obdržel napadené usnesení, jímž krajský soud řízení o žalobě č. 3 zastavil kvůli nezaplacení soudního poplatku. Po obdržení napadeného usnesení stěžovatel znovu ověřoval, zda platby byly skutečně řádně provedeny, přičemž zjistil, že v souvislosti s úhradou soudního poplatku za žalobu č. 3 uvedl nesprávný variabilní symbol.

[5] Stěžovatel byl přesvědčen, že úhrada dvou soudních poplatků najednou bude pro krajský soud dostatečně transparentní a „spárovatelná“. Žaloby stěžovatele spolu přitom věcně i časově souvisely a byly podány u téhož soudu. Jeho úmyslem bylo dostat své povinnosti k úhradě soudního poplatku řádně a včas. Stěžovatel svou poplatkovou povinnost prokazatelně splnil. Administrativní pochybení nemůže jít nepřiměřeně k jeho tíži. Zastavení řízení o žalobě v důsledku překlepu či nepozornosti vede podle stěžovatele k odepření práva na přístup k soudu.

[6] Nejvyšší správní soud nepovažoval za nezbytné, aby se ke kasační stížnosti vyjádřil žalovaný, jelikož kasační stížnost směřuje proti postupu krajského soudu v řízení o žalobě, přičemž žalovaný tento postup nemohl a nemůže nikterak ovlivnit.

[7] V souvislosti se žádostí o zaslání soudního spisu se ke kasační stížnosti vyjádřil krajský soud. Uvedl, že stěžovatel nereagoval na výzvu k zaplacení soudního poplatku. S poukazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2014, č. j. 6 Ads 10/2013 - 58, a usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. I. ÚS 411/16, se krajský soud ohrazuje, že je povinností advokáta reagovat na výzvu k zaplacení soudního poplatku, byť by se domníval, že se jedná o omyl. Jelikož stěžovatel na výzvu krajského soudu v řízení o žalobě č. 3 poplatek neuhradil, soud napadeným usnesením řízení zastavil. Stěžovatel při úhradě soudního poplatku ze dne 6. 11. 2019 do poznámky pro příjemce platby uvedl č. j. 52 A 87/2019-20, tj. číslo jednací usnesení s výzvou k zaplacení soudního poplatku v řízení o žalobě č. 1. To je podle krajského soudu nutno vnímat jako jasný projev vůle učiněný formou písemného podání. Částka proto byla v souladu s tímto projevem vůle zaevidována jako přeplatek na soudním poplatku ve věci vedené krajským soudem pod sp. zn. 52 A 87/2019. Každá z žalob byla podle rozvrhu práce přidělena jinému soudci v 52. senátu krajského soudu. Stěžovatel ničím nedokládá své tvrzení, že by úhradu soudního poplatku se soudem jakkoliv konzultoval.

[8] Podle krajského soudu je nepřípustné, aby si platbu stěžovatele identifikovanou pod spisovou značkou žaloby č. 1 musel spárovat s jiným řízením o žalobě č. 3. Povinností stěžovatele bylo soudní poplatek zaplatit. Případný neoprávněně vybraný soudní poplatek by byl stěžovateli vrácen. Stěžovatel proto musí nést předvídatelné procesní důsledky své pasivity. Krajský soud dále zdůraznil, že soudní poplatek je daní. Je proto povinností stěžovatele postupovat při placení s opatrností, jelikož za řádné zaplacení odpovídá. Krajskému soudu proto nemůže být vytýkáno, že soudní poplatek zaúčtoval podle variabilního symbolu a poznámky pro příjemce uvedených v platbě. Podle rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2016,

č. j. 7 Afs 315/2015 – 36, či ze dne 13. 2. 2018, č. j. 7 Azs 21/2018 - 11, pochybení poplatníka nelze klást k tíži soudu.

[9] Krajský soud dále uvádí, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2018, č. j. 3 Afs 192/2017 – 52, nebylo možné převést přeplatek na soudní poplatek v řízení o žalobě č. 1 na úhradu soudního poplatku za žalobu č. 3. Krajský soud má za to, že postupoval správně a nikterak nepochybil. Platí zásada, necht' si každý střeží svá práva, a soud nemůže některého z účastníků zvýhodňovat, před ním si jsou procesně rovni. Krajský soud Nejvyššímu správnímu soudu zároveň předložil záznam o složení soudního poplatku ze dne 8. 10. 2019 a záznamy o složení soudních poplatků ze dne 6. 11. 2019. Zároveň předložil bankovní výpisy ze dne 8. 10. 2019 a ze dne 6. 11. 2019 ve vztahu k platbám stěžovatele.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[11] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[12] Podstatou sporu je, zda krajský soud postupoval správně, zastavil-li bez dalšího napadeným usnesením řízení o žalobě č. 3, jelikož v důsledku chybně uvedeného variabilního symbolu při platbě došlo k záúčtování zaplaceného soudního poplatku v řízení o žalobě č. 1.

[13] Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, že pro zaplacení soudního poplatku je rozhodující, aby soudní poplatek byl připsán ve stanovené lhůtě na *účet soudu* (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2018, čj. 1 Afs 95/2018-22, a ze dne 14. 1. 2020, čj. 10 As 261/2019-28). Účelem variabilního symbolu je usnadnit přiřazení plateb soudních poplatků prostřednictvím bankovního převodu ke konkrétním spisovým značkám (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2020, čj. 10 As 261/2019–28).

[14] Z kasační stížnosti i vyjádření krajského soudu vyplývá, že k připsání soudního poplatku s nesprávným variabilním číslem č. j. 52 A 87/2019-20 na účet krajského soudu došlo dne 6. 11. 2019, tedy ještě před vydáním usnesení ze dne 20. 11. 2019, č. j. 52 A 95/2019-25, jímž krajský soud vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za žalobu č. 3.

[15] Kasační stížnost je důvodná.

[16] Ačkoliv nelze krajskému soudu vytýkat, že na základě administrativního pochybení stěžovatele byl soudní poplatek záúčtován ke spisové značce, pod níž je vedeno řízení o žalobě č. 1, nikoliv o žalobě č. 3, nemůže mít administrativní pochybení spočívající v nesprávně uvedeném variabilním symbolu samo o sobě vliv na posouzení toho, zda byl soudní poplatek řádně zaplacen, či nikoliv. Pro řádné zaplacení soudního poplatku je rozhodující pouze připsání částky na účet toho soudu, u něhož je řízení vedeno, nikoliv přiřazení ke konkrétní věci, o níž je u soudu řízení vedeno. K témuž závěru dospěl Nejvyšší správní soud v obdobných případech ve svých dřívějších rozhodnutích (srov. již shora citované rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2020, čj. 10 As 261/2019 - 28, a ze dne 12. 4. 2018, čj. 1 Afs 95/2018-22, a dále i rozsudek ze dne 29. 8. 2018, čj. 4 Afs 241/2017 - 32).

[17] S ohledem na rozsáhlé vyjádření krajského soudu ke kasační stížnosti Nejvyšší správní soud považuje za podstatné vypořádat se s jeho argumenty, jimiž svůj postup v řízení odůvodňuje.

[18] Nepochybně je podle Nejvyššího správního soudu nutno trvat na obezřetném a aktivním přístupu účastníka řízení a jeho zástupce v soudním řízení. Oproti situaci nastalé v případě posuzovaném v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2014, č. j. 6 Ads 10/2013 - 58, na který krajský soud odkazuje, je však nutno ve věci stěžovatele zdůraznit, že administrativní pochybení ve variabilním symbolu vzniklo právě v důsledku aktivního přístupu stěžovatele (či jeho zástupce). Jeho úmyslem bylo uhradit soudní poplatek před samotnou výzvou krajského soudu k jeho zaplacení a urychlit tak postup v řízení o žalobě č. 3. V tomto úmyslu nelze přitom spatřovat nic nekalého, neobezřetného či účelového.

[19] Chyba v uvedeném variabilním symbolu je v případě stěžovatele i zčásti pochopitelná. Stěžovatel prováděl platbu, aniž měl k dispozici usnesení s výzvou k zaplacení soudního poplatku, jež obvykle variabilní symbol účastníku řízení sděluje.

[20] Nesprávný variabilní symbol, který navíc odpovídá spisové značce řízení o žalobě č. 1, je nutno vnímat jako nežádoucí pochybení stěžovatele, které vedení soudního řízení komplikuje. Bylo by však nespravedlivé, aby v jeho důsledku bylo žalobci zcela odepřeno právo na přístup k soudnímu přezkumu, které je ústavně garantováno.

[21] Přehnaně paternalistický přístup k účastníkům řízení jistě není namístě. Na druhou stranu nelze odhlédnout od toho, jaké důsledky by měl ve vztahu k popsanému administrativnímu pochybení přístup ryze formalistický, a to za situace, že soudní poplatek *reálně byl na účet příslušného krajského soudu připsán včas*.

[22] Krajský soud dále odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2018, č. j. 3 Afs 192/2017–52, a namítá, že nelze převést přeplatek na soudním poplatku v řízení o žalobě č. 1 na úhradu soudního poplatku za žalobu č. 3. Taková interpretace odkazovaného rozsudku je však zavádějící. Krajský soud zcela opomněl vzít v potaz, že v dotčeném případě krajský soud odmítl zásahovou (tj. předchozí) žalobu žalobce, přičemž rozhodl o vrácení uhrazeného soudního poplatku a vyzval žalobce ke sdělení účtu, na nějž mu má být soudní poplatek vrácen. Žalobce žádal o započtení vráceného poplatku vůči poplatkové povinnosti za druhou žalobu. Na tuto žádost krajský soud přípisem vzápětí výslovně žalobci sdělil, že takový postup není možný, neboť krajský soud je vázán svým usnesením o vrácení soudního poplatku, které nabylo právní moci. Současně ho přitom opětovně vyzval ke sdělení čísla účtu pro vrácení soudního poplatku. Účastníkovi tedy bylo ještě před výzvou k zaplacení soudního poplatku v řízení o druhé žalobě známo, že jeho žádosti o započtení nebude, respektive nemůže být vyhověno, takže nemohl mít žádné pochybnosti, že k úhradě soudního poplatku započtením nedojde. Pokud i nadále setrval na svém přesvědčení o úhradě poplatku započtením, musel jít tento jeho ničím nepodložený závěr pouze k jeho tíži.

[23] Nejvyššímu správnímu soudu není známo, že by v případě stěžovatele krajský soud rozhodl o vrácení přeplatku na soudním poplatku v řízení o žalobě č. 1. Ze soudního spisu ani nevyplývá, že by se krajský soud pokusil stěžovatele (jeho zástupce) vyzvat k vyjasnění situace.

[24] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že postup krajského soudu v řízení o žalobě č. 3 byl nepřiměřeně formalistický. Z vyjádření krajského soudu je zřejmé, že v řízení o žalobě č. 1 byl evidován přeplatek na soudním poplatku ve výši 3000 Kč. Řízení o všech žalobách byla vedena u téhož senátu krajského soudu, veškeré platby byly identifikovány jménem stěžovatele. Žaloby

byly podány v časovém rozmezí jednoho měsíce a, jak tvrdí stěžovatel, věcně spolu souvisejí, což krajský soud ve svém vyjádření nikterak nerozporuje. Krajský soud i přesto, že přeplatek evidoval, nekontaktoval stěžovatele, aby své procesní kroky vysvětlil.

[25] Je jistě možné, že došlo k tomu, že všechny okolnosti nastalé situace unikly při množství věcí, které k soudu přicházejí, pozornosti vyřizujícího soudce a rozhodujícího senátu, případně se poznatky o jednotlivostech minuly v čase. To by nebylo možné vnímat jako závažné pochybení zasluhující zásadní kritiku krajského soudu. Výsledkem úvahy Nejvyššího správního soudu učiněné na podkladě shora shrnutých skutečností je však závěr, že stěžovateli je třeba přístup k soudu umožnit, neboť jiný výsledek by byl v rozporu s obecným vnímáním významu pojmu spravedlnost.

[26] Je zřejmé, že krajskému soudu nelze přičítat nesprávné uvedení variabilního symbolu a zaúčtování soudního poplatku v jiném řízení stěžovatele. Za daných okolností by však bylo namíste lidsky pochopitelnou chybu stěžovatele konstruktivně vyřešit tak, aby nebylo nepřiměřeným způsobem omezeno jeho právo na přístup k soudní ochraně. To v daném případě umožňovaly dostupné technologické možnosti vyhledávání plateb podle jména účastníka, podle čísla účtu plátce, podle vzájemně souvisejících řízení téhož účastníka vedených u téhož senátu téhož soudu, jakož i možnost elektronické a telefonické komunikace s účastníky řízení, jejíž obsah by byl patrný ze soudního spisu. Stačilo vzít rozum do hrsti a zachovat se přiměřeně, lidsky a konstruktivně. Tyto kroky pro krajský soud neznamenaají žádné časové ani ekonomické náklady či nepřiměřené zatížení. Pochybení stěžovatele nebylo obstrukčním nástrojem v řízení ani projevem jeho liknavosti. Aktivnější postup soudu by nebylo možné považovat za nerovný přístup k účastníkům řízení, neboť by byl žádoucí v případě všech účastníků, kterým by se srovnatelná administrativní chyba přihodila.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[27] Na základě uvedeného Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s větou první před středníkem § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadené usnesení krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[28] Krajský soud bude vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Nebylo-li dosud rozhodnuto o vrácení přeplatku na soudním poplatku v řízení o žalobě č. 1 a je-li to možné, zaúčtuje krajský soud částku 3 000 Kč zaplacenou stěžovatelem a připsanou na číslo účtu krajského soudu dne 6. 11. 2019 jako úhradu soudního poplatku v řízení o žalobě č. 3. Není-li to možné, sdělí to soud stěžovateli a současně jej usnesením vyzve k zaplacení soudního poplatku v přiměřené lhůtě.

[29] V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů tohoto řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.), přičemž zváží s ohledem na konstatované administrativní pochybení stěžovatele aplikaci § 60 odst. 7 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. dubna 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu